

Béres L. A

A történelem fogja értékelni

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület már az első *Dr. Száva Tibor Sándor* kötetet bemutatta, csakúgy, mint a következőket is. Az egyesület, a bécsi magyar közösségben élő nyugdíjas mérnökkel együtt lényeges, fontos dolognak tartja azt a törekvést, hogy a magyarörmények felmenői kilétét feltáró ismereteket, dokumentumokat közzé tegye. (Dr. Száva Tibor Sándor az 1999-ben alapított Szongott Kristóf-díj 2004. évi kitüntetettje.) A Fővárosi Örmény Klub júniusi műsorának előadója arra kapott lehetőséget, hogy legújabb, a *Székelyföldi magyarörmény családok* kötetét bemutathassa a Pest megyei Kormányhivatal Nyári Pál konferencia termében.

Egy kánikulai délutánon *dr. Issekutz Sarolta*, klub háziasszonya, és *Dr. Forgács Barnabás*, rendező, Budapest Főváros XI. ker. Újbuda Örmény Önkormányzat elnöke köszöntötte mindazokat, aki megtisztelték jelenlétükkel a könyvbemutatót.

A rohanó, izzadt életet magunk mögött hagyva néhány percre kikapcsolódhatunk, amikor két fiatal művész, *Kirkósa Ágnes* hegedűművész és *Arany Zsuzsanna* zongoraművész sűrű programjuk közben megörvendeztette a klubközönséget Dohnányi Ernő: cisz-mol szonátájának megszólaltatásával.

Dr. Száva Tibor Sándor bevezetőjében elmondta, hogy a kilencvenkét család hétezer nevével tartalmazó *Székelyföldi magyarörmény családok* című kötet az öt évvel ezelőtt megjelent könyve kibővített és átdolgozott kiadása, már a hetedik kötete.

Azért írta, mert az *A Fővárosi Örmény Klub júniusi közönsége*

összegyűjtött székelyföldi magyarokra vonatkozó értékes dokumentumok a közösség számára elvesztek volna.

A kutatás során hat családdal – Chárib-Ájváz, Bárchudár-Szefer, Derder-Deér, Szentpéteri-Lázár, Kákicz-Száreszta és Fugulyán-család – kibővült a 2008-as kiadáshoz képest a könyv. A szerző elmondta, hogy anyaghiány miatt a Duducz család még mindig kimaradt a könyvből. A más vidékről betelepült, amúgy székelyföldön élő magyarörmény családok pedig azért nem kaptak besorolást a könyvbe, mint törzscsaládok, mert

nem tartoztak a kutatási kategóriába. Ezért mondhatják sokan: a mi családjunk nincs benne!

A szerző a vonatkozó adatokból felolvasta az Európa-szerzte híres személyek, családok sorsának alakulását is. Nem kitalálta, hanem utána nézett az adatoknak, iratoknak. Az 1841-ben kiadott Cziráki Antal-féle összeírás volt az egyik olyan forrása, amelyben pontos adatokat talált a szociográfiai adatokról. Dr. Száva Tibor Sándor idézte Ipolyi Arnold váradi püspök (1823-1886) írását is: „Gyűjtsük össze és őrizzük emlékeinket, nehogy végleg elveszenek, és ez által is híresebb legyen a múlt, szegényebb a jelen, képesebb a jövő!”

Kérdésekre válaszolva Dr. Száva Tibortól megtudtuk azt is, hogyan fejtette meg az örmény nyelvű anyakönyveket. Alexa Ferenc 1910 körül megjelent örmény ábécéje volt a kiindulópont, és tíz évig tartott, amíg megismerte az örmény anyakönyveket. Dr. Száva Tibor Sándor kereste arra is a választ, hogy létezik-e többretegű identitás. Ugyanaz-e az integráció és az asszimiláció? A magyarörményeknek mit jelent az örmény ősök tisztelete, a népszokások megtartása? Tetán néhány ételkülönlegesség, ami megmaradt a felmenők hagyatékából? Néhány édesség, vagy a jellegzetes hurut leves, amelyre rámondták, hogy örmény leves, de valójában a mai Örményországban teljesen ismeret-

Dr. Száva Tibor Sándor

len, viszont Törökországban mindenhol készítik. Az erdélyi magyarörmény ősök sokáig a török-kipcsák-hun népcsoporttal közösségben éltek.

A könyvbemutató végén dr. Issekutz Sarolta fontos kiegészítése volt, hogy birtokában van az 1670-es évek-

ből Kiss Izsák örmény nyelvű kereskedelmi levelezése, amely az örmény nyelv használatát bizonyítja. *Száva Lajos* pedig annak örült, hogy *Száva Tibor* értékes könyvei szélesebb körben elterjedhetnek, és nagyon sok „örménymagyaroknak” örömet szerezhetnek. Megjegyezte, hogy ő is saját kezével lapozgathatta az anyakönyveket a gyulafehérvári Érseki Levéltárban és a szamosújvári Örmény Katolikus Gyűjtőlevéltárban, ahol maximális jóindulatot és segítőkészséget tapasztalt. Száva Tibor nagy érdeke, hogy feldolgozta és kiadta a Székelyföldi magyarörmény családok könyvet. Munkáját, majd a történelem fogja értékelni.

Dr. Száva Tibor Sándor zárásként néhány értékes információt is elmondott Szépvizi Balázs Béla és Magyar Adorján munkásságáról azoknak, akik nem veszik meg a

könyvet, de hozzátette, akik kíváncsiak, a könyvben olvashatnak róluk is bővebben.

A könyvbemutató végén számosan kértek dedikációt a szerzőtől, majd jó hangulatú beszélgetések közben mindenki boldogan falatozta a finom süteményeket és szendvicseket.

